

Чомски: Коронавирусът е последният масов провал на неолиберализма

Американският лингвист и философ Ноам Чомски по време на пресконференция в Женева, Швейцария, 26 юли 2013 г. [EPA / SALVATORE DI NOLFI]

За Ноам Чомски по-важният урок от пандемията е, че кризата е “друг колосален провал на неолибералната версия на капитализма”. Според него, ситуацията в Съединените щати се влошава от “социопатичните палячовци в правителството”.

След като направи революция в лингвистиката като професор в Масачузетския технологичен институт, през есента на 2017 г. един от най-известните интелектуалци в света се присъедини към Университета в Аризона. Чомски разговаря с EFE, партньор на EURACTIV, от дома си в Тусон.

Попитан на какво може да ни научи COVID-19, Чомски изтъкна провалите на съществуващия икономически ред.

“Един от уроците е, че това е поредният колосален провал на неолибералната версия на капитализма. Грандиозен провал. Ако не научим този урок, следващият път той ще бъде още по-тежък”.

“Очевидно е какво се случи. След епидемията от SARS през 2003 г. учените отлично знаеха, че идват и други пандемии, вероятно от рода на коронавируса.

Можеше да се подготвим. Почти по същия начин, по който се справяме с грипа. Всяка година имате нова ваксина срещу грип, защото тя има малки вариации, но вие сте готови, така че можете да я произведете бързо.

Това не беше направено. Някой трябваше да поеме инициативата.

Възможностите са две. Фармацевтичните компании: те разполагат с ресурсите и са свръх богати. Но те няма да действат. Фармацевтичната индустрия наблюдава сигналите, идващи от пазара. А те подсказват, че няма как да се направи печалба от подготовката за предстояща катастрофа.

И тогава идва неолиберализмът: правителствата не могат да направят нищо, правителствата са проблемът, а не решението.

В Съединените щати са в тотална катастрофа заради бандата, която управлява Вашингтон. Те знаят как да потърсят вина във всички останали с изключение на себе си, а те са виновни за катастрофата. Сега САЩ са епицентърът на кризата. Това е единствената страна, която е толкова дисфункционална, че дори не може да предостави данни на Световната здравна организация за заразените и смъртните случаи.”

Чомски окачествява подхода към проблема на администрацията на Тръмп като “сюрреалистичен”.

“През февруари пандемията вече бушува. Всички извън САЩ го признават... Точно в средата на февруари Тръмп излиза с новия си бюджет за следващата година. Струва си да го разгледате внимателно. Още съкращения на средствата за Центъра за контрол на заболяванията и други части на правителството, свързани със здравеопазването. Това са съкращения по време на пандемия. Увеличаване на финансирането за извличане на изкопаеми горива – допълнителни субсидии за унищожаване на човешки живот. И разбира се, допълнително финансиране на армията, което вече е извън контрол, и още финансиране за известната стена на Тръмп.

Това ви говори нещо за естеството на социопатичните палячовци в правителството и страната страда от това.

Сега те отчаяно се стремят да обвинят някой друг, да обвинят Китай и Световната здравна организация. А това, което правят е наистина престъпно. Спиране на финансирането към Световната здравна организация – какво означава това? Световната здравна организация работи по целия свят, най-вече в по-бедните страни. Така че това, което се има предвид е: “ОК, нека убием много хора на юг, защото може би това ще подобри шанса ми за нов мандат”.

След като се опита да омаловажи заплахата от коронавируса Тръмп се превъплъти в ролята на кризисен мениджър, без да признае, че е сгрешил с първоначалните си действия.

Трябва да признаете това на Тръмп. Той вероятно е човекът с най-голямо самочувствие, който някога е съществувал. Пред него Финиъс Барнъм изглежда като аматьор. Тръмп е способен да държи в едната си ръка плакат с надпис: “Обичам те, аз съм твоят спасител, вярвай ми, работя за теб ден и нощ”, а с другата да ти забие нож в гърба. Така се държи и със своя избирателен район, който го обожава без значение какво върши. Помага му един много интересен медиен феномен, а именно Ръш Лимбо от *Fox News*, когото републиканците единствено гледат.

Те пригласят на всичко, което той каже. Ако днес Тръмп заяви: “Това е просто грип, забравете за него”, те ще разпространят: “Да, грип е, забравете за него. На следващия ден Тръмп ще каже: “Това е ужасна пандемия и аз бях първият, който я забеляза” и всички ще тръбят в унисон: “Той е най-великият човек в историята и откритието му е най-важното събитие досега.

Това продължава ден след ден, а самият президент сутрин гледа *Fox News* и така решава какво да каже през деня. Това е удивително явление: Рупърт Мърдок, Ръш Лимбо и социопатът в Белия дом водят страната към унищожение.”

Що се отнася до това дали пандемията ще промени начина, по който хората се отнасят към природата, Чомски казва, че отговорът на този въпрос ще дойде от младите.

“Това няма начин да бъде предвидено. Всичко зависи от това как световното население ще реагира на случващото се. Кризата може да доведе до силно авторитарни, репресивни държави, които разпространяват неолибералната зараза дори още повече. Всъщност те работят над това и в момента. Не забравяйте, капиталистическата класа не става по-отстъпчива, тя винаги е настъпателна. В средата на епидемията тя призовава за повече финансиране на изкопаемите горива. Желаете унищожаването на регулациите, които предлагат известна защита.

Само вчера Американската агенция за опазване на околната среда, която по време на управлението на Тръмп бе превърната в патерица на производителите на въглища, премахна правила, които ограничават производството на живак и други замърсители на почвата около въглищните централи. Това означава: “Нека убиваме повече американски деца и нека унищожим околната среда, защото по този начин въглищните компании ще печелят повече”. Това се прави постоянно. Не спират и за ден. И ако няма противодействащи сили, светът ще бъде разрушен.”

Относно геополитическите последици от COVID-19, Чомски повдигна въпроса за липсата на солидарност в рамките на Европейския съюз.

“Това, което се случва в международен план, е наистина шокиращо.

Германия се справя доста добре с кризата. В страната имаше излишен болничен и диагностичен капацитет. Германия не спазваше стриктно неолибералните правила.

В Италия епидемията протича много тежко. Получава ли помощ от Германия? За щастие италианците получават помощ от “суперсилата” отвъд Атлантика – Куба. Куба изпраща лекари, Китай изпраща материали, така че поне Италия получава помощ. Но не от богатите страни в Европейския съюз. Това е намек за нещо, върху което си заслужава да се помисли.

Всъщност единствената страна, която в момента показва истински интернационализъм – и не за първи път – това е Куба. Страната е под жестоката атака на САЩ от 60 години насам, икономически задушаваш мащабен тероризъм и по някакво чудо тя оцелява и продължава да показва на света що е интернационализъм.

За това не може да се говори в Съединените щати. В САЩ трябва да обвинявате Куба, заради нарушаването на човешките права. Това е вярно, всъщност най-тежките нарушения на човешките права са в това полукълбо. Те се извършват в югоизточна Куба на място, наречено Гуантанамо, което САЩ си присвоиха и отказват да върнат, но за това не трябва да се говори.

Любезният, ангажиран гражданин трябва да каже нещо различно. Трябва да обвинява Китай, да се позовава на “жълтата опасност”. Идеята, че китайците идват да ни унищожат е дълбоко вкоренена в американската история, стига до 19 век и може да бъде събудена по всяко време.

Въпреки това се появи призив за прогресивен интернационал. Той бе отправен от Бърни Сандърс в САЩ и Янис Варуфакис в Европа. Обединяване на прогресивни елементи от Европа, САЩ, световния Юг ще противодейства на реакционния интернационал в Белия дом.”

Според Чомски, администрацията на Тръмп се стреми да обедини “най-реакционните агресивни държави”, сред които нефтените монархии от Залива, Египет на Ал Сиси, Индия на Моди, десния Израел и Унгария, ръководена от Виктор Орбан.

“Единствената истинска надежда на хоризонта, която виждам, е прогресивният интернационал с основа Бърни. Обикновено се казва, че кампанията на Сандърс е била провал. Това е голяма грешка, тя е огромен успех. Невероятен успех. Сандърс успя да измести дискусиата много съществено. Неща, които преди няколко години бяха немислими сега са в центъра на политическата дискусия. Зелената нова сделка, например. Тя е от съществено значение за оцеляването ни.